

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI
FAKULTA TEXTILNÍ

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI
FAKULTA TEXTILNÍ

ANONYMNÍ PORTRÉT
ODĚVNÍ KOLEKCE

ANONYMOUS PORTRAIT
FASHION COLLECTION

LIBEREC 2011

ZDEŇKA BŘEZÍKOVÁ

P r o h l á š e n í

Byl(a) jsem seznámen(a) s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, zejména § 60 – školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé diplomové práce pro vnitřní potřebu TUL.

Užiji-li diplomovou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědom povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Diplomovou práci jsem vypracoval(a) samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím diplomové práce a konzultantem.

Datum 12.5.2011

Podpis

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala Doc. Frydecká Emilie, ak.mal. za trpělivost a ochotu při vedení bakalářské práce. Rovněž bych chtěla poděkovat Ing. Janě Černé a Janě Čutkové, které mají velký podíl na vzniku této bakalářské práce. Velice děkuji Vítovi Pouchovi za vydařené fotografie v exteriéru. Také děkuji své rodině za podporu během celého studia, přátelům a spolubydlícím za morální podporu.

Abstrakt

Prvním podnětem mé bakalářské práce se stali lidé a jejich temperament. Výtvarně jsem propojila mimiku obličeje s oděvem. Individuální výrazy, či psychologii různých typů lidí jsem přetvářela do jednotlivých modelů se sportovními prvky, formou sublimačního tisku. Kresby a malby se staly podkladem pro tvorbu výrazově odlišných bund a dalších součástí kolekce.

Teoretická část je věnována významu portrétu v jednotlivých historických obdobích a použití různých malířských a grafických technik. Aplikace a historie sublimačního tisku je blíže popsána v praktické části. Přílohy obsahují návrhy jednotlivých portrétů připravené k tisku. Dále inspirační návrhy oděvů a obměny použití daných portrétů.

Klíčová slova

Portrét, kresba, malba, výraz, oděvní kolekce, sublimační tisk

Abstract

Artistically, I'm linking facial expressions with the garment. I made use of the individual expressions, or the psychology of different types of people into each model with sports elements, through sublimation printing. Drawings and paintings became the basis for the creation of different jackets and other components of the collection.

The theoretical part is devoted to the importance of the portrait, in different historical periods, and hence the use of various painting and graphic techniques. Applications and history of sublimation printing is in detail described in the practical part. Attachments include proposals for individual portraits, which are ready to print. Then we can see the inspirational outfits and use variations of the portraits.

Key words

Portrait, drawing, painting, expression, fashion collection, sublime printing

Seznam zkratek a symbolů

Symbol	Význam
ba.....	Bavlna
CMYK.....	Subtraktivní míchání barev - použití nánosu purpurových, žlutých, modrých a černých pigmentů na bílé ploše (Cyan, Magenta, Yellow, Black)
Např.:.....	Například
Obr.:.....	Obrázek
PES.....	Polyester
RGB.....	Aditivní metoda míchání barev - použití červeného, zeleného a modrého světla (Red, Green a Blue)
Tzv.....	Takzvaný
VS.....	Viskóza

OBSAH

ÚVOD	7
I TEORETICKÁ ČÁST	8
1. Inspirace	8
2. Všeobecné pojetí portrétu	8
2.1 Druhy portrétů	8
3. Historie portrétů	9
3.1 Počátky portrétního umění - Starověk	9
3.2 Raně křesťanské umění	10
3.3 Gotika	11
3.4 Severské novátorství – pozdní gotika	12
3.5 Italská renesance	15
3.6 Vrcholná renesance	16
3.7 Italský manýrismus	17
3.8 Baroko	17
3.10 Romantismus – Klasicismus - Neoklasicismus	19
3.11 Realismus	21
3.12 Impresionismus	21
3.13 Symbolismus	22
3.14 Secese	23
3.15 Fauvismus	23
3.16 Expresionismus	24
3.17 Kubismus	25
3.18 Futurismus	25
3.19 Dadaismus a surrealismus	26
3.20 Pop-art	27
3.21 Evropské figurativní malířství	27
4. Výtvarné techniky zpracovávání	29
4.1 Enkaustika	29
4.2 Tempera	29
4.3 Olejomalba	30
4.4 Akvarel	30
4.5 Kvaš	31
4.6 Kresba	31
II PRAKTICKÁ ČÁST	32
5. Anonymní portrét – oděvní kolekce	32
6. Sublimační tisk	32
6.1 Historie	32
6.2 Technologie sublimačního tisku	33
6.3 Návrhy na tisk	34
6.4 Kresby a malby	35
7. Použité materiály	38
8. Technická dokumentace	39
Závěr	57
Seznam použité literatury	58
Seznam obrázků	59
Inspirační návrhy	60
Fotodokumentace	70

ÚVOD

Počátečním impulsem mé bakalářské práce se stalo město, ve kterém žiji. Zpozorovala jsem, jak se jednotlivci schovávají za své měnící se výrazy obličeje. Připadalo mi, že mnoho z nás skrývá svůj skutečný výraz. Často nastávají situace, kde si neuvědomujeme mimiku obličeje. Takřka všichni na mě působili podobně. Chtěla jsem tyto jednotlivé projevy přetvořit do mé oděvní kolekce. Jednotlivé modely vytvářejí rozdílné výrazy, které však na každého působí odlišně. Člověk se může obléci dle nálady pokaždé do jiného modelu. Tímto přemění svou dosavadní náladu, kterou by působil na ostatní obyvatele města. Cílem je zmást okolí.

Inspirací se stalo město, lidé, tudíž jsem zvolila nositelnou kolekci oděvů se sportovními prvky. Hlavním námětem je zobrazení portrétu v oděvu. Pro vyzdvihnutí samotných portrétů jsem vybrala pastelové tóny, na kterých jsou více viditelné. Portréty jsou umístěny na jednotlivé modely, někdy jen výseky částí obličeje, různě zvětšovány či nakláněny. Kresby a malby se staly podkladem pro tvorbu kolekce. Jednotlivé historické období byly mou inspirací pro volbu techniky malby a kresby.

Zvolila jsem formu sublimačního tisku, jako jediný dokáže přenést každý detail daného návrhu. Koncepti stříhového řešení jsem sladila i s barevně navazující jednotlivými díly oděvů.

I TEORETICKÁ ČÁST

1. Inspirace

Gestikulace, mimika a individualita lidí mě dovedly k samotnému portrétu. Člověk jako jedinec má různý temperament, jenž se projevuje v jeho náladě a reagování. Výrazy obličeje se vyskytují v mých portrétech pomocí různých malířských a grafických technik.

2. Všeobecné pojetí portrétu

Portrét je též označován jako podobizna (z fr. portrait), dříve konterfei. snaha Malířské, grafické nebo sochařské vyobrazení člověka v jeho individualitě, v tělesné a duševní jedinečnosti. Podstatnou součástí je vystižení podoby portrétovaného modelu. Portrét je rovněž zpodobení, které nejen zobrazuje individuální lidské rysy, ale i charakter, vlastnosti, přináší je typově nebo pomocí atributu, alegorie, ideogramu. Funkcí portrétu je zachytit danou osobu v nepřítomnosti či zachování její památky i po smrti [7].

2.1 Druhy portrétů

Rozeznáváme různé druhy portrétů:

- dle zachycení postavy (portrét hlavy, po prsa, do pasu, portrét po kolena, celá postava)
- dle držení hlavy (profil, poloprofil, ztracený profil, en face)
- dle počtu zobrazovaných osob (portrét jednotlivce, dvojportrét, trojportrét, skupinový portrét znázorňuje sourozenecké, milenecké, pracovní aj. vztahy)
- dle sociálního postavení portrétovaného (stojící nebo jezdecké podobizny, vladařské portréty, portréty učenců)
- zvláštní druh portrétu – autoportrét [3]

3. Historie portrétů

3.1 Počátky portrétního umění - Starověk

Portrétní umění se objevuje již ve starém Egyptě. Zde byl portrét považován pouze za symbolické dílo, měl magicko-náboženskou funkci. Z období římské nadvlády byly nalezeny nepohřbené mumie, 1. až 4. století n.l.. Jsou chráněny obalem z papyru a uloženy do dřevěných rakví, vždy mají při sobě desku, na které je portrét zemřelého. Portrét je namalovaný enkaustikou na dřevěných destičkách či na plátně. Tyto podobizny mají jednoznačný sklon k realizmu a šerosvitu v pozdním umění Egypta a znázorňují osobní rysy bez anekdotických výrazů. Známa je skupina **fajjúmských portrétů** jsou nazvány podle naleziště u osady téhož města. Portréty znázorňují postavy všech věkových kategorií. Působivé jsou však portréty dospívajících. Malíři se snažili vystihnout spíše duši daného jedince než jeho vnější vzhled, tak jsou možná více idealizovány. Na *portrétu mladíka* vyniká snaha o vystižení jeho věrné podoby (nebo o vystižení jeho pohledu) [1, 2].

Obr. 1.: Vousatý mladík, 2. století n.l. [2]

3.2 Raně křesťanské umění

V 5. století Římská říše podlehla barbarským nájezdům. Na východě a v Byzanci se vytvářela nová říše založená na křesťanství, ze kterého se vyvinulo nové umění. Raně křesťanské umění se odlišovalo od umění Řeků a Římanů. Mění se vztah nejen lidí k životu, ale i k umění samotnému. Náměty uměleckých děl jsou většinou biblické, vytrácí se antická tradice. Vnější vzhled člověka je vnímán jako nedůležitý, proto zanikly portréty obyčejných lidí. Postupem času byla zastoupena dřívější funkce portrétní funkce zobrazení vládnoucí moci. Vládcem ve středověku byl papež, a proto byl nepochybně jako první portrétován, nejčastěji v knižní i nástěnné malbě a mozaice. Papež jako Boží služebník se stal objektem uctívání. Zde portrét nezastupuje význam spodobnění člověka, ale jeho postavení a moci. Jedná se pouze o kultovní či ceremoniální obraz, proto není podstatná výrazovost, ale insignie (odznaky moci, vysoké hodnosti) [1, 8].

Panovníci se nechali portrétovat rovněž jako papežové.

Obr. 2.: Císař Ota II [8]

Malířství portrétů se opět rozděluje na dva směry. První, jednotlivci umožňoval být vyobrazen způsobem, jakým byl portrétován papež. Rovněž král se nechal portrétovat v okázalých pózách. Inspiroval všechnu šlechtu, příbuzné a přátelé. Každý mohl uctívat Boha, nejen papež. To směřovalo k druhému směru, k donátorským portrétům, které se objevují na freskách, kaplích, knihách a nejvíce na oltářních deskových obrazech. Vztah a spojení nebeské a pozemské moci směřoval k donátorství. Donátor zaplatil za obraz uctívání za podmínky, že na obraze bude ztvárněn jeho

portrét. V opačné situaci světec obdaroval donátora a nebo ho korunoval. Později se začali donátoři vyskytovat mimo hlavní scénu, obrazy dostaly realističtější prostor [8].

3.3 Gotika

Sklon k realistické podobizně se projevuje teprve na přelomu 13. a 14. století, převážně v italském, francouzsko-burgundském a pražském malířství. Gotické malířství má své počátky v Itálii koncem 13. století. Velkého rozmachu dosáhlo deskové oltářní malířství. Malíři se snažili o zachycení psychologie postav a o plastické tvarování světlem. Ve Florencii a Sieně vznikají první volné malby na dřevěných deskách. Objevuje se větší míra realizmu a elegance kresby, ale stále se vyskytují nedostatky v anatomii a v perspektivě staveb. Malíři usilovali o iluzivní prostor a jemnost celkového pojetí obrazu [2].

V Čechách se prolínají vlivy vlámského a italského malířství. Jeden z prvních dochovaných samostatných portrétů této doby je Podobizna Jana Dobrého z profilu. Z anonymního světa umělců vystupuje malíř **Mistr Theodorik**. Stal se dvorním malířem Karla IV. Významné místo ve vývoji zaujímají české profilové a tříčtvrteční podobizny Karla IV. (kolem 1360) na nástěnných malbách v kapli sv. Kříže na hradu Karlštejn. Soubor asi 130 deskových obrazů s portréty světců poukazuje na individualizaci, kde postavy dostávají objem, nejsou už tak protažené, drapérie šatů je měkčí a zdůrazňuje světlo a stín. Portrét Jana Očka z Vlašimi se dochoval na votivním obraze^{*}, kde on sám je znázorněn jako donátor s Karlem IV. Panovník má zde nejvěrnější podobu [1, 2].

---

^{*} Votivní obraz daroval věřící na základě slibu kostelu či kapli. Dával ochranu před nemocemi, nebezpečím a útrapami. Většinou zobrazován světec, který pomáhá k vyléčení nemoci, dohromady s vysvětlujícím textem. Tyto obrazy patří k lidovému umění.

3.4 Severské novátorství – pozdní gotika

V 15. století se rozděluje gotické malířství na dva směry. Oba lze označit jako revoluční. První směr se na jihu Itálie, konkrétně ve Florencii, blížil k italské renesanci. Zatímco druhý směr na severu, převážně v Nizozemí, prošel svobodnou, ale i radikální proměnou. Nastalo hnutí severoevropské renesance. Dohromady tyto dva směry v období renesance vytvořily základ pro vznik svobodného portrétního žánru.

Obrazy měly cit pro hloubku obrazového ztvárnění. Portrét už nebyl přehnaně dekorativní. Oproti posvátným výjevům se zobrazují postavy v domácím prostředí. **Realisticky osobitý a samostatný portrét se objevuje až v 15. století**, začal se malovat podle živého modelu. Duchovní a pozemská stránka obrazů se propojuje se skutečným světem.

Za zakladatele vlámského malířství jsou považováni Robert Campin a Jan van Eyck, kteří se soustředili více na portrétní umění [2, 3].

Vlámský raný malíř **Robert Campin** je považován za Mistra z Flémalle (podle cyklu deskových maleb vzniklých v opatství Flémalle u Lutychu). Narodil se kolem roku 1380 v Tournai, kde žil a tvořil. Jeho obrazy jsou precizně propracované a realistické. Je schopen trojrozměrně zachytit figury a také vyplnit obrazový prostor architekturou s průhledem do krajiny. Robert Campin vdechl portrétům nový význam, dal jim psychologickou osobitost. *Portrét neznámé ženy* dokazuje, že uměl pracovat s plastickou modelací se světlem. Což je viditelné na její živé tváři, jenž vystupuje z bílé pokrývky hlavy. Tento portrét je dobrým příkladem toho, jak vypadalo tehdejší nizozemské malířství. Další z řady Campinových děl je například portrét františkánského teologa Heinricha von Werla s Janem Křtitelem, 1538. Na portrétech se více zobrazuje individualita daného jedince. Campin ztvárnil nový typ tváře-portrétní, který později více rozvinul jeden z jeho žáků, Rogier van der Weyden. Jako první začal experimentovat s olejovými barvami [2].

Obr. 3.: Robert Campin: Portrét neznámé ženy [2]

Za Campinova současníka lze považovat **Jana van Eycka**, který ovlivnil téměř celé 15. století. Tvořil dohromady se svým bratrem Hubertem van Eyckem. Nejprve byl zaměstnán v Haagu na dvoře vévody Johanna Bavorského, později ve službách Filipa Dobrého Burgundského. V jeho obrazech se projevuje velká vnímavost pro vystižení detailů a jemná malba. I obyčejné předměty zobrazoval velmi popisně. Díla vytváří průzračný dojem prostoru. V kompozici prostoru vyjadřuje pomocí rozptýleného světla jemné stínování. Portrét muže v turbanu je zřejmě sám autor. Van Eyck na všech svých portrétech ukazuje ostré a detailní rysy obličeje. Divák je vtažen k obrazu jeho přímým pohledem.

Původně nepojmenovaný dvojportrét dnes patří londýnské National Gallery. Později dostal název *Svatba Arnolfiniových*. Téměř každý detail na obraze má symbolický význam. Celý děj obrazu se odráží v zrcadle – ovoce na parapetu (plodnost), věrný psík (ztělesnění lásky a věrnosti), boty (posvátnost manželství), růženec, postel, hořící svíčka, dokonce i prostor mezi Giovannim Arnolfinim a jeho ženou Giovannou Cenami je plný vzájemné úcty a něhy. Detail, kdy nevěsta dává svou ruku do dlaně nastávajícího muže, je ve středu obrazu. Zrcadlo zobrazuje obřad, kde je namalován také Janův miniaturní autoportrét a další muži, kteří byli svědky svatebního obřadu. Samotný rám zrcadla je zdoben deseti miniaturními medailonky zobrazující výjevy z Kristova života [2].

Obr. 4.: Jan van Eyck: Svatba Arnolfiniových [2]

K nejvlivnějším severským malířům patřil **Rogier van der Weyden**. Začal malovat až kolem třicátého roku života a byl velice uznávaný. Jeho obrazy se dostaly až do Španělska a Itálie, byly k vidění po celé Evropě. V březnu roku 1336 byl jmenován městským malířem Bruselu. Naturalismus a velké množství detailů ustupovalo a v jeho obrazech se více objevuje podrobná psychologie postav. Převzal hodně od svého učitele Jana van Eycka, ale mnohem lépe dokázal ztvárnit lidské city. Z jeho děl více číší dramatičnost. Osoby na jeho obrazech jsou většinou z poloprofilu.

Na *Portrétu dámy* se naše pozornost upíná pouze na ni, což podporuje tmavé zeleno-modré pozadí. Dáma je štíhlé postavy, má protáhlé rysy obličeje, úzká ramena, pevně sepnuté vlasy čelenkou, to vše podle gotického ideálu. Její plachý pohled odhaluje nevinnost. Citově využívá linku a barvu jak v samotném portrétu, tak i na ošacení. Objemný šál částečně zakrývá výjimečně vysoké čelo. V tehdejší době bylo módou dokonce si vlasy vytrhávat. Portrét dámy je údajně dcera burgundského vévody Filipa Dobrého Marie de Valengin [6, 12].

Obr. 5.: Rogier van der Weyden: Portrét dámy [2]

Další následovníci jako Dierick Bouts a Hans Memling šli ve stopách Rogiera van der Weydna [2].

3.5 Italská renesance

Umělecká epocha se vrací zpět k antice, k jejímu obrození a zároveň se inspiruje humanismem. Renesanční malířství se především rozvinulo v Itálii v polovině 14. století a rychle se rozšířilo po celé Evropě. Renesance není chápána jako přesně vymezený sloh, ale jako životní styl. Vzniká svobodný renesanční portrét jako samostatný žánr, vytrácí se náboženský vliv a lidský rozum dostává přednost. Nový pohled na individuální osobu a její svobodu, se projevuje v malířství. Soustřeďuje se na jednotlivce, na jeho charakter.

Florentský malíř **Pietro della Francesca** se zaměřoval na geometrickou čistotu obrazu. Zakázky většinou dostával od majetných mecenášů (např.: portrét vévody z Urbina Federigo da Montefeltro). Jeho obrazy měly vlámský vliv, v pozadí portrétů se objevuje důmyslně propracovaná krajina. Ale jeho postavy byly stále goticky strnulé, dotvářely nehybnou a tichou atmosféru díla [2, 8].

3.6 Vrcholná renesance

V malířství došlo k úplnému oproštění od gotiky.

Leonardo da Vinci byl osobitý renesanční člověk. Mnohá ze svých děl nechal nedodělaná. Leonardova díla zachycují dynamiku, hru světla a stínů, na kterých splývají osoby s pozadím, či přírodou. V jeho portrétech lze spatřit poetičnost, tajemnost a lyrčnost daného jedince.

Portrét Mony Lisy, také známé jako La Gioconda – manželka Francesca del Giocondo, představoval jakýsi prototyp renesančního portrétu. Leonardo na této olejomalbě na dřevěném podkladu použil prvně techniku sfumato*. Již od samotného počátku se dílo těšilo značného obdivu. Od svého vzniku bylo dílo kopírováno a stalo se jedním z nejvýznamnějších obrazů v dějinách výtvarného umění. Mona Lisa byla často parodována v různých uměleckých obdobích (např.: surrealismu, dadaismu nebo pop-artu).

Portrét Dáma s hranostajem, kde zvíře je symbolem cudnosti a čistosti, je jedním ze čtyř dochovaných portrétů. (Ginevra de' Benci a Portrét dámy - La Belle Ferronière) [2, 8].

Benátský malíř **Tizian Vecellio** si vytvořil nezaměnitelný styl spojující často vrcholnou renesanci a manýrismus. V jeho dílech lze pozorovat tvůrčí volnost srovnatelnou se současností. Přizpůsoboval dílo materiálu, z něhož tvořil. Ve vrcholném období už neoslňuje pouze malířská technika, ale i způsob vyjadřování, spontánnost a charakter.

Portrét vnuka papeže Pavla IV. Ranuccia Farnese vyjadřuje bezstarostné dětství, i když v rukách drží výstroj. Hloubku obrazu tvoří temné pozadí, z něhož vystupuje mladý muž ve věku dvanácti let. Mladík je oděn ve zlatočervené saténové košili, její dezén se až třpytí. Obraz působí realisticky a také dojemně, malíř dokázal ztvárnit zranitelnost chlapce.

---

* Sfumato – malířská technika – tvoří splývavé obrysy, jemné a měkké přechody mezi světlem a stínem. Osoby jsou skryty jako by v mlze v tlumených barvách.

Obr. 6.: Tizian: Ranuccio Farnese [2]

V pozdním období ostré kontury téměř vymizely a jeho rukopis se stával více pastózní a hustější. Tizianův autoportrét je dokladem tohoto rukopisu. Malba působí měkce a plasticky [2].

3.7 Italský manýrismus

Talent **Angoliniho Bronziniho** se projevil především v portrétním malířství. Pozoruhodný Bronziniho rukopis je až mrazivě chladný. Tváře portrétovaných mají trpké rysy, které působí studeně. I přes tuto charakteristiku portréty získaly velké uznání. Poté se stal vlivným portrétistou na dvoře velkovévody Cosima I. Medicejského. Tvrdé obrysové linky vytváří nepřívětivý výraz [2].

3.8 Baroko

Směr vyznačující se dynamičností, přepychem a divadelním patosem navazuje na manýrismus. Počátky baroka se objevují v Římě v 17. století, sloh přesně vymezit nelze, jelikož byl postupně rozšířen do celé Evropy. Největšími příznivci byla katolická církev a aristokraté. V Itálii se současně vyvíjel klasicismus. V baroku došlo k demokratizaci umění pod vlivem protireformace. Obrazy působí dosti realisticky. V Čechách byl mistrem portrétu Jan Kupecký [3].

První ženou, která se objevuje v portrétním malířství, je **Artemisia Gentileschi**. Její Autoportrét je alegorií malířství. Nepřikrášená tvář se dívá na své dílo. Nasvětlení obrazu je v caravaggiovském stylu.

Rozdělení Nizozemí na protestantské a katolické zanechalo stopy v portrétním malířství. Světově proslavený vlámský malíř **Peter Paul Rubens** pokládal portréty za menšinový žánr, nenamaloval jich moc, ale i přesto byly skvostnými díly. Nakreslil také pár *portrétů svých dětí, manželky* atd. Kresba zaujme svou jemností, soustřeďuje se na detail a temperament, z obrazů doslova číší lidskost [2, 8].

Obr. 7.: Portrét matky a syn [13, 15]

Vlámský malíř **Anthonis van Dyck** vytvořil tzv. oficiální portrét. Poté se stal oficiálním malířem anglického dvora. Oproti Rubensovým malbám nalezneme na jeho portrétech eleganci. Dyckovy postavy se odlišovaly, byly štíhlé a vysoké se sebevědomým pohledem.

Fascinujícím malířem portrétů byl tvůrce holandského původu, **Rembrandt van Rijn**. Dostával zakázky od prostého lidu. Vždy dokázal ztvárnit gesto charakteristické pro danou osobu. Z portrétů lze vyčíst jakýsi příběh, ať už vyjadřoval radost, smutek a nebo moudrost. Inspirací mu byli především společensky nižší třídy a izolovaní lidé, díky jejich stáří a vráskám mohl nejlépe ztvárnit charakter [2, 8].

3. 9 Rokoko

Rokoko je označení pozdního baroka. Rokoková malba vzniká ve Francii v 18. století. Portrét ukazoval postavení, titul a majetek. Novým výtvarným prostředkem pro portrétování se stává pastel. Právě ten používal **Maurice Quentin de La Tour** a prosadil ho i na královském dvoře. Mauriceho obličej zachycují jemné výrazy, které pomocí propojení jemných pastelových tónů tvoří poetický přímý pohled [2, 8].

3.10 Romantismus – Klasicismus - Neoklasicismus

Tyto tři výtvarné směry se prolínají během 18. a 19. století. Klasicismus je reakcí na odmítnutí baroka a rokoka. Umělci se vraceli zpět k jednoduché antice a chtěli vytvořit styl zobrazující spravedlnost, morální hodnoty či čest. Jako celek vše působilo upjatě. Naopak soudobý romantismus byl nespoutaný, nelze ho oddělit od následujícího historismu. Portrét koncem 18. století je odsunut do ústraní, je považován za menšinový žánr.

Anglický portrétista **Thomas Gainsborough** se řadí do období romantismu. Současně s portrétováním se velmi zajímal o krajinomalbu, tudíž své portréty nejčastěji zasazoval do krajiny. Krajinné scénérie získávaly více impresionistický charakter. Plynulé a lyrické tahy štětce působí křehce, což je pozorovatelné na jeho neslavnějším portrétu *Pan a paní Andrewsovi*. Postavy vypadají jako z porcelánu, na sobě mají honosné módní oblečení té doby. V neobvyklé kompozici obrazu, kde jsou novomanželé umístěni stranou, převládá výhled do krajiny. Idealizovaná krajina a anglická konzervativnost dodávají dílu výraz zamyšlenosti [2].

Obr. 8.: Thomas Gainsborough: *Pán a paní Andrewsovi* [2]

Představitel francouzského neoklasicismu je **Jean Auguste Dominique Ingres**. Ingres nechtěl jen obkreslovat námět, ale především vyjádřit sám sebe, své pocity a vzbouřit se proti formálnímu akademismu. Byl pečlivý, a když se mu nelíbila skutečnost, přizpůsobil si ji svým ideálům. Své obrazy si nejdříve předkresloval tužkou. Jeho velice oblíbeným tématem jsou ženy a jejich záda, která výrazně prodlužoval. Nejlépe to je viditelné na obraze *La Grande Odalisque*. Chtěl, aby prodloužená dlouhá šíje vypadala přirozeně a dokonale, což se mu podařilo. Dalším příkladem je *Koupající se žena*, která jemně zapadá do bílého povlečení a olivově zelená drapérie vystupuje do popředí.

Obr. 9.: Jean-Auguste Ingres: *La Grande Odalisque* [2]

Dalšími významnými umělci této doby jsou Francisco Goya, Jacques-Louis David a Eugène Delacroix [2].

3.11 Realismus

Realismus přišel s novým přístupem ke společnosti. Francouzský malíř **Gustave Courbet** se chtěl odlišit od svých předchůdců. Maloval tedy výjevy z venkovského života a ukazoval život takový, jaký je ve skutečnosti. Do této doby se nikdo nepokusil malovat obyčejné lidi na venkově, kde se nic nesnaží přikrášlovat. Jeho barevně sytá paleta ovlivnila následně impresionisty [2, 3].

3.12 Impresionismus

Impresionismus znamená definitivní zlom v malířství, obraz se stává autonomním uměleckým dílem. Námětem se staly plenérové scenérie i zobrazované velkoměsto, motivy všedního života. Obrazy zachycují krátký náladový okamžik. Krátké, jemné, jindy pastózní tahy štětce dávají celkový barevný dojem. Olejové barvy v zinkových tubách byly dostupné od poloviny 19. století, tudíž už malíři nemuseli zdlouhavě míchat barvy. Umělci již nepoužívali závěrečné lazury a také postupem času zesvětlovali barvy pomocí teček a čar z čistých barev, jenž byly kladeny vedle sebe. Tímto vznikl navazující směr **postimpresionismus**. Portréty zachycovaly pocit, umělce méně zajímalo, jestli je jasně viditelná celá postava či jen obličej. Prvořadá nebyla ani podoba dané osoby, spíše vyjadřovali prostředí, gesta, dětství či stáří.

Postimpresionista **Vincent van Gogh** namaloval celou řadu autoportrétů. Nedělal rozdíly mezi zátiším či krajinou a portrétem, vše maloval stejně. Pohrával si s kontrasty a kompozicí. Zkoumá barvy, styl malby, kladení štětce a psychologický pohled. Na portrétech je názorně vidět, jak přeháněl charakteristiku osobnosti [2, 8].

Obr. 10.: Autoportréty Vincent van Gogh 1887, 1888, 1889 [8]

Portrét impresionismu posunul výtvarné umění k abstrakci a připravil tak 20. století pro další rozvoj.

3.13 Symbolismus

Symbolismus jako umělecké hnutí vznikl na přelomu 19. a 20. století. Cílem bylo zobrazovat nálady, city a emoce prostřednictvím symbolů. Chtěli zachytit něco nezobrazitelného.

Belgický představitel **James Ensor** je autorem obrazů plných neklidu a úzkostí. Je nazýván malířem masek, jenž ztvárňují groteskní a morální vlastnosti. Zmatek ztvárnil na svém obraze *Vjezd Krista do Bruselu*, kde se mohutný dav valí ulicí. Sotva rozpoznatelný Kristus (autor) sedí uprostřed na oslovi a v popředí jsou groteskní až šklebící se obličeje a kostlivci. Vyjadřuje bezbrannost jedince v davu. Inspiroval surrealisty a expresionisty svou barevností [3, 4].

Obr. 11.: James Ensor: Vjezd Krista do Bruselu [4]

3.14 Secese

Secese jako dekorativní hnutí vznikla ke konci 19. století. Malba hojných ornamentů ohraničených liniemi tvořila celé obrazy.

Gustave Klimt spojil symbolismus a secesi v ornamentálních alegorických scénách. Na módních portrétech propojoval stylizované tvary do obdélníků a kruhů se spirituálními barvami, které tvořily harmonický celek s realistickými částmi obličeje [2, 3].

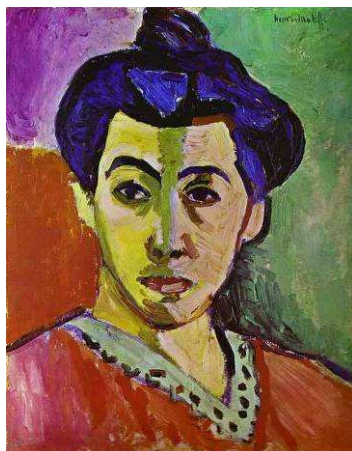
3.15 Fauvismus

Umělecká skupina fauvistů byla prvně pojmenována v roce 1905 v Paříži na výstavě Podzimní salón. Toto uskupení vzbudilo velké pozdvižení a kritiku. Fauvismus bylo jedno z prvních hnutí avantgardního malířství. Portrétní umění prošlo mnoha změnami, portrét prochází destrukcí a je chápán jako samostatný objekt.

Francouz **Henri Matisse** byl zakladatelem hnutí. Objevil paletu zářivých, čistých barev. Pastózní malbu doplňují výrazné kontrastní linie. Portrét své ženy Paní Matissové (*Portrét se zeleným pruhem*) je jeho typický barevný obraz. Zelený pruh uprostřed její tváře působí jako stín, který rozděluje obličej do dvou barevně odlišných částí. Studená a teplá část dělí celý obrazový prostor. Pomocí linií zdůrazňuje tvary

obličej a transparentní pozadí dává obrazu dynamiku a hloubku. Portrét není prvořadý, malíř se soustřeďuje na zářivou škálu barev [2, 4].

Obr. 12.: Henri Matisse: Portrét se zeleným pruhem [8]

Roku 1907 se skupina rozpadla a její členové se zařadili do různých uměleckých směrů. Na počátku 20. století vznikly v rychlém sledu stejně se vyvíjející směry – dnes označovány jako klasická moderna. Kubismus, expresionismus, futurismus měly tendenci k abstrakci.

3.16 Expresionismus

Němečtí expresionisté založili roku 1905 v Drážďanech skupinu Die Brücke – most k budoucnosti. Obrazy ztvárňují nepřátelský svět kolem nich prostřednictvím deformovaných tváří. Umění ukazuje subjektivní pocity, stav mysli a spontánnost. Uvolněná malba je podpořena kontrastními komplementárními kombinacemi barev. Ostré formy vycházejí z umělcových spontánních pocitů.

Mnichovská skupina Der Blaue Reiter, založena roku 1911, se vzdalovala od skutečnosti jako Die Brücke a směřovala k abstrakci. Inspirací jim bylo lidové umění, černošské plastiky či japonská grafika [3, 4].

Nezávislým expresionistou byl tvůrce rakouského původu **Oskar Kokoschka**. Z počátku byl ovlivněn vídeňskou secesí. Jeho umění se změnilo po traumatických zážitcích z války. Velkou část jeho tvorby zaujímají psychologické portréty. Používá

tenké vrstvy barev jako u akvarelu a naškrábané linie, které maloval násadkou štětce nebo jehlami. Těmito liniemi se proslavil. Nejisté obrysy Podobizny Herwartha Waldena působí předrážděně a neklidně. Červený akcent na ruce a obličeji dává osobitý ráz postavě [4, 11].

3.17 Kubismus

Kubismus je jedno z nejrevolučnějších hnutí v dějinách umění, založené roku 1907 Picassem a Braquem, a výrazně ovlivnilo západní umění. Malíři se odkláněli od prostorového vyjádření a předměty rozkládali do malých ploch, kde se ztrácel obličej v pozadí.

Španělský malíř a grafik **Pablo Picasso** prošel celou řadou rozdílných období. Rád se inspiroval svými milenkami, portréty maloval s naprostou svobodou. Z portrétu *Dory Maarové – Plačící žena* cítíme hroživou sílu. Zelená, žlutá a červená s fialovou dohromady působí studeně, nepřístupně a odpudivě, autor chtěl zřejmě ponížít samotný model [2, 4].

Obr. 13.: Pablo Picasso: Portrét Dory Maarové – Plačící žena [2]

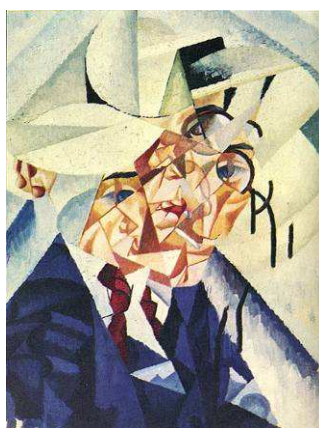
3.18 Futurismus

„Jednoduše vyjádřeno, futurismus znamená nenávist k minulosti. Naším cílem je energicky bojovat proti kultu minulosti a tento kult zničit.“

F.T.Marinetti [6, str. 7].

V Itálii roku 1909 vydal básník Fillipo Tomaso Marinetti manifest futurismu a byl uznávanou hlavou tohoto hnutí – hnutí života. Cílem futurismu byla obnova společenského života ve všech oblastech. Jeho přívrženci cítili obdiv k technice a rychlosti. V malířství se projevuje kubistická abstraktní technika, kde silové linie vytváří dynamické napětí a iluze pohybu.

Portrét byl ve futurismu pouze okrajový. *Autoportrét Gina Severiniho* je ze tříčtvrtečního profilu. Perspektiva pohledu jednotlivých částí těla se neustále mění do roztříštěné kompozice. Sám proti sobě zaujímá kritický odstup [6].

Obr. 14.: Autoportrét Gina Severiniho [6]

3.19 Dadaismus a surrealismus

Období mezi světovými válkami ztratilo pozitivní myšlení. Do popředí jde spíše filozofické hnutí surrealismu a dadaismu, které bylo reakcí na první světovou válku.

Dadaismus se zrodil v kavárně Voltaire v Curychu, kde se později scházeli všichni výtvarníci, básníci a hudebníci. Hnutí dada znamenalo destrukci a výsměch všemu vznešenému a ušlechtilému, upozorňuje na nesmyslnost života, filozofie a tradice. Obrazy vznikaly z volně roztrhaných a náhodně poskládaných kousků.

Po válce vzniká surrealismus. Umělci hledali výrazové prostředky ve fantaskním idealizovaném podvědomém světě. Obrazy jsou plné absurdních výjevů, vytváří poetické kompozice, kde je známý objekt umístěn do neobvyklého prostředí,

a tím vzniká napětí uvolňující fantazii. Nejvýznamnějším umělcem je **Max Ernst**. V tomto období portrét nevystupuje jako samostatný žánr, je pouze zapracován do celé kompozice.

Vznikají nové techniky jako koláž či frotáž. Další technikou je automatismus, kdy umělec vytváří obraz bez jakékoliv kontroly [2, 3, 4].

3.20 Pop-art

Toto umělecké hnutí se objevuje v Anglii a Americe na konci 50. let 20. století. Umění mělo masové užití. Pop-art vrátil umění do běžného života, umělci využívali veškeré možné dostupné techniky. Námětem je často velkoměsto a lidé.

Světově známý **Andy Warhol** se proslavil obrazem Marilyn Diptych, jenž může být považován za portrét, který je přetvořený do grafické podoby. Oproti klasické malbě tak získává jinou hodnotu. Podobně portrétoval další osobnosti jako Micka Jaggera, Grace Kelly, Dorothy Hamill [2, 4].

3.21 Evropské figurativní malířství

Oproti americkým výtvarníkům 20. století, kteří se věnují abstrakci, se nikdy v Evropě nevytratila figurativní malba.

Špatně zařaditelná díla jsou od **Francise Bacona**, který se řadí do Londýnské školy. Náměty čerpá z minulosti a věnuje se hodně portrétům, v jejichž výrazech se zračí násilí. V znetvořených tvářích se odráží pocity jejich duše, především toho, jak je lidstvo znechuceno dobou. Tímto vytvářel na obrazech chaos, z obličejů číší smutek a skličující neklid, působí strašidelně.

Studie k Velázquezově díle *Portrét papeže Inocence X.* je obrazem rozvrácenosti. Samotná hlava se ztrácí do temna, křičí hrůzou. Malba je propracovaná pouze v oblasti úst a zbytek obrazu je jakoby nahozen tahy štětce. Oproti druhému portrétu *Hlava George Dyera* je malována pastózně velkými tahy štětce, pod kterými se skrývají části obličeje. Bacon vymyslel svou vlastní techniku malby, používal různé

druhy látek na rozdílné povrchy. Barvy v silné vrstvě rozmazával na plátno, skvrny nechával jen na znetvořených místech [2, 4].

*Obr. 15: Francis Bacon: zleva - Portrét papeže Inocence X – Hlava IV
Hlava George Dyera [4, 14]*

V současnosti se podobizna objevuje v neofigurativním umění, nejde o tradiční podobiznu, ale jen o symbolický portrét. Ve zbylých uměleckých směrech se tento žánr téměř vytratil nebo se vůbec neobjevuje [7].

4. Výtvarné techniky zpracování

4.1 Enkaustika

Vosková technika byla prvně použita ve starověkém Egyptě kolem r. 100-300 po Kristu. Používala se nejen pro portréty zemřelých, ale i pro monochromní i polychromní výzdobu plastik a pro dekorativní malbu v interiéru (thébské hrobky).

Jedná se o malířskou techniku, která byla známá a oblíbená už ve starověku. Do předem připraveného pojidla, včelího vosku, se přimíchává barevný pigment. Tekutá pasta je nanášena na upravené dřevo, plátno či leštěný papír. Směs po nanesení na povrch okamžitě tuhne, zatímco tempery schnou delší dobu a stále zůstávají částečně rozpustné. Vosk dodá obrazu optickou hloubku, lesk, světelnost a především transparentnost. Konečnou úpravou povrchu malby se ještě zvýší optický efekt. Chemická stálost vosku zaručuje odolnost proti vlhkosti a optickou stálost.

Podle způsobu zpracování rozeznáváme:

- malbu voskovými barvami nanášenými za tepla
- malbu voskovou nebo voskopryskyřičnou směsí v rozpouštědle
- malbu barvami spojenými voskovou emulzí [5]

4.2 Tempera

Technika tempery je používána už ve starém Egyptě, v antice. Barvy byly používány v byzantské deskové malbě. V 15. století Jan van Eyck vytvořil techniku, kde přes temperovou podmalbu nanášel olejopryskyřičné laky a lazury, kterými získal obraz hloubku a lesk barvy. Tato technika vedla k olejomalbě. V renesanci se používala k nástěnné a dekorativní malbě. V 19. století byla tato technika velice oblíbená u impresionistů, pro rychleschnoucí účinky.

Tempery jsou souhrnný název pro barvy pojenými emulzemi. Rozeznáváme dva druhy emulzí:

- olej rozptýlený ve vodě, emulze ředěná vodou

- emulze s vodou, rozptýlenou v oleji , ředitelná rozpouštědly

Dalšími pojidly jsou klič, pryskyřice, vosk a žloutek. Barvy na rozdíl od olejomalby rychle schnou a malba může být opravována [5].

4.3 Olejomalba

Přesnou dataci nelze určit, jelikož se vyvíjela z tempery pojené olejem. Techniku začal rozvíjet ve vrcholné renesanci Leonardo da Vinci a jeho vrstevníci. Spolu s temperou byly tyto techniky oblíbené až do konce 16. století. Manýrismus plně umožňoval poznávání techniky, malíři snadno došli k plynulým přechodům, to podporovala malba mokrým do mokrého. Olejomalba je stále aktuální technika.

Tři základní způsoby malby:

- klasická vrstvená výstavba
- technika „alla prima“ – malba do mokrého v tenké vrstvě, nebo jako malba v jedné vrstvě na podmalbu v jiné technice
- pastózní či špachtlová technika – zpracovávání a nanášení barev ve vysokých vrstvách past, bez tónovaných přechodů [5]

4.4 Akvarel

Akvarel je znám již mnoho let, ale nejvíce se používal v Japonsku a Číně. Malovaly se jím závěsné obrazy, vějíře, lucerny a svítidla. Jako samotná technika malby je znám až ke konci 17. století, kdy ji běžně používali Hans Holbein, Albrecht Dürer atd. Sloužil k přípravě malby. Vlámští umělci si nejdříve namalovali skicu a dále obraz malovali jinou technikou. Dále byl používán v portrétním malířství – miniatuře. Thomas Girtin a William Turner malovali akvarelové krajiny. Největšího rozkvětu se technika dočkala v 19. století.

Lazurní technika barevných pigmentů je vodou ředitelná. Výstavbu plochy tvoří barevné skvrny na světlém podkladu, jenž představuje nejintenzivnější světla. Nejhlubší tóny jsou spojením všech barev, ale bez krycího efektu. Pro diváka technika navozuje spíše iluzi obrazu [5].

4.5 Kvaš

Poprvé objeven ve středověku v knižní malbě. Ale do popředí se zpět dostává až v průběhu 17. století. Později se používá k malbě miniatur a dekorativních zátiší, kde se technika kombinuje s akvarelem a pastelem. Počátkem 19. století kvaš dospěl k monumentální tvorbě.

Kvaš je termín označující malbu do vlhkého podkladu vodovými barvami s použitím krycí běloby. Oproti akvarelu se více zdůrazňují světlá, vrstvy kvaše, který působí jako pastel [5].

4.6 Kresba

Výtvarný projev zobrazený pomocí lineárního znázornění. Charakter kresby vytvářejí suché kreslířské prostředky (tužka, křída, uhl, rudka, pastel), a nebo tekuté (tuš, sépie), nanášenými štětcem nebo perem. Kresba je složení jemných tenkých čar uskupených do požadovaného tvaru, linky vytváří světla a stíny. Rudka patří k nejstarším kreslířským nástrojům. Oblíbená kombinace rudky a křídly je použita v portrétech [9].

II PRAKTICKÁ ČÁST

5. Anonymní portrét – oděvní kolekce

Kolekce je tvořena ve sportovně elegantním duchu. Její využití je volnočasové, kdy se jednotlivé modely mohou neomezeně kombinovat. Celá kolekce se skládá z 18 modelů různého střihového řešení. Pro zdůraznění některých dámských partií je použito sámkování. Komplet vždy tvoří tričko s kraťasy nebo sukní a vrchní vrstva - bunda. Trička a šaty jsou zhotoveny z šedé poloprůsvitné pleteniny, která podporuje volné střihy, jsou zdobeny keprovkou.

Zvolená pastelová paleta barev působí příjemně a optimisticky. Převažující šedou doplňují jemné pastelové tóny žluté, růžové a béžové. Barvy napomáhají vyniknutí sublimačního tisku, jenž je začleněn do střihových součástí bund.

Inspirace pro malbu a kresbu portrétů byla čerpána z historie výtvarného umění, převážně z období expresionismu, který je bohatý na výtvarné techniky zpracovávání. Toto období nabízí inspiraci pro ztvárnění mých portrétů.

6. Sublimační tisk

6.1 Historie

Technologie sublimačního tisku, tj. přenosového tisku, je již známa mnoho let. V roce 1924 byla poprvé použita disperzní barviva. Později anglická firma British Celanese Ltd. 1947 dosáhla úspěšných výsledků při experimentech, bavlna byla potištěna disperzními barvivy po dobu 1 minuty při teplotě 150 °C a přitisknuta na acetátové hedvábí. V roce 1958 patentoval De Plasse způsob barvení polyesterových vláken v parách disperzních barviv. Tento vývoj vedl k intenzivnímu výzkumu a k výrobě prvních přenosových papírů. V historii textilního tisku se poprvé objevil problém spojený s aplikací textilních barviv na papírovou podložku [10].

6.2 Technologie sublimačního tisku

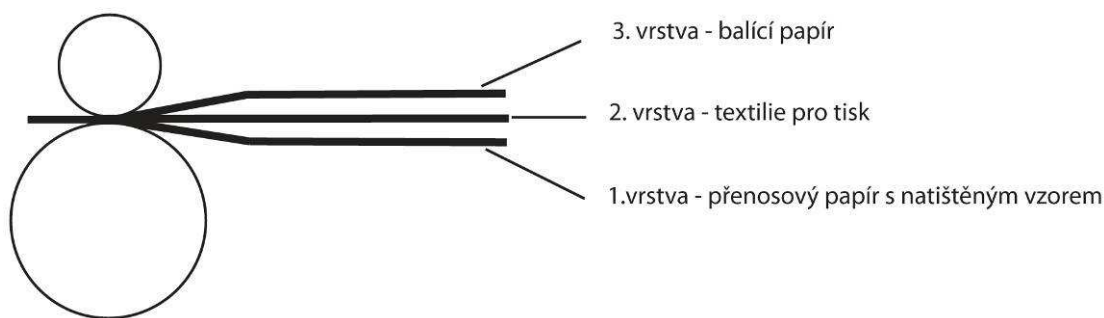
Přenosový tisk je určen především pro syntetické materiály. Technologie tisku je založena na principu přenosu disperzního barviva z dočasného nosiče na textilní materiál za pomoci tepla, tlaku a času. Tisk se provádí kontinuálně nebo diskontinuálně. Diskontinuálně se potiskují předem připravené díly v podobném lisu jako je žehlící. Kontinuální tisk je pomocí vyhřívaných kalandrů.

Potiskuje se ve dvou fázích :

1 fáze: nejdříve se vytiskne zrcadlově převrácený obraz na pomocný nosič (nejčastěji papír).

2 fáze: sublimační papír se potištěnou stranou přiloží na textil (za teploty 180-220 °C, přítlaku 2-20 kPa, po dobu 30-60s) a nanesené barvivo se vypaří z papíru a přeneseme se na textili, současně dochází k fixaci barviva.

Pro ochranu válců při tisku se doporučuje použití třetí vrstvy, aby se barva z přenosového papíru nedostala na válec. Tyto tři vrstvy na schématu se před tiskem sešijí na začátku stehovacím stehem, jenž zabrání případnému posunu materiálu.

Obr.16: Schéma tří vrstev při sublimačním tisku

Při tomto druhu tisku odpadá praní po tisku. Výsledkem je dlouhotrvající tisk extrémně odolný proti oděru. Vzor není natištěn pouze na povrchu, ale obarví jednotlivá vlákna do hloubky. Technika tisku je ekologická, díky tomu vzniká méně odpadního materiálu. Další přednost je rychlost tisku.

Výhody

- nízké investiční náklady
- malé nároky na prostor
- tisk je ihned suchý, odpadá praní a sušení po tisku
- ekologičtější tisk
- lze tisknout fotografie velkého rozlišení
- kontury vzoru jsou zcela ostré
- možnost kusové výroby, hotové konfekce i předem připravených dílů
- změna vzoru není časově náročná
- vysoká odolnost vůči oděru a dobrá barevná stálost

Nevýhody

- zúžený výběr materiálu – pouze syntetické materiály
- spotřeba papíru
- drahý přenosový papír
- nízké stálosti v sublimaci a nízké mokré stálosti na polyamidu [1]

Technologii sublimačního tisku nejvíce využívají malé reklamní agentury pro velkou škálu použití [10].

6.3 Návrhy na tisk

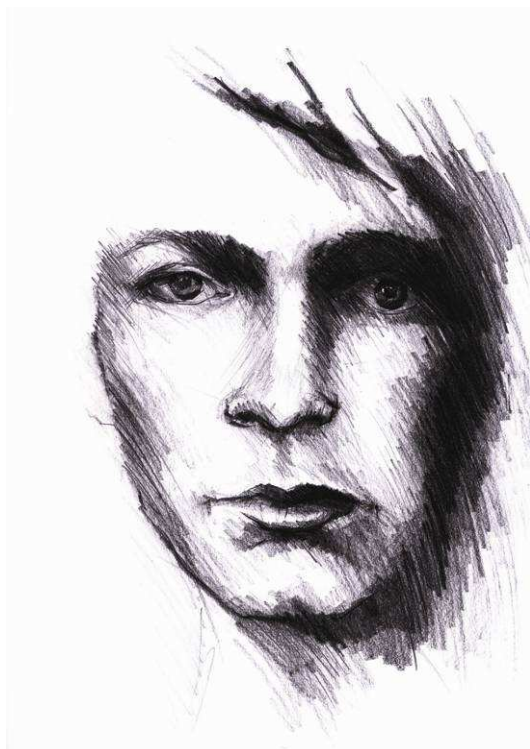
Kresby a malby jednotlivých portrétů byly nejdříve upraveny v programu Adobe Photoshop. Jelikož portréty jsou kresleny či malovány různými technikami, byly skenovány a dále se provedly úpravy jako zvýšení jasu, korekce barev a expozice. Také byl důležitý import z barevného systému RGB do systému CMYK, který je určen pro tisk. Pro zjištění správné barevnosti bylo třeba natisknout vzorky. Posléze byla provedena další korekce barev. Dalšími operacemi jsou zoomování a konkrétní výřez pro každý oděv, aby přesně seděl do daného střihu.

Sublimační tisk byl použit na pánské a dámské bundy na předních a zadních dílech.

6.4 Kresby a malby

Tyto portréty jsou již upraveny v programu Adobe Photoshop a připraveny k dalšímu zpracovávání. U každého portrétu je uvedena technika zpracování.

Obr. 17.: Portrét en face – kresba tužkou

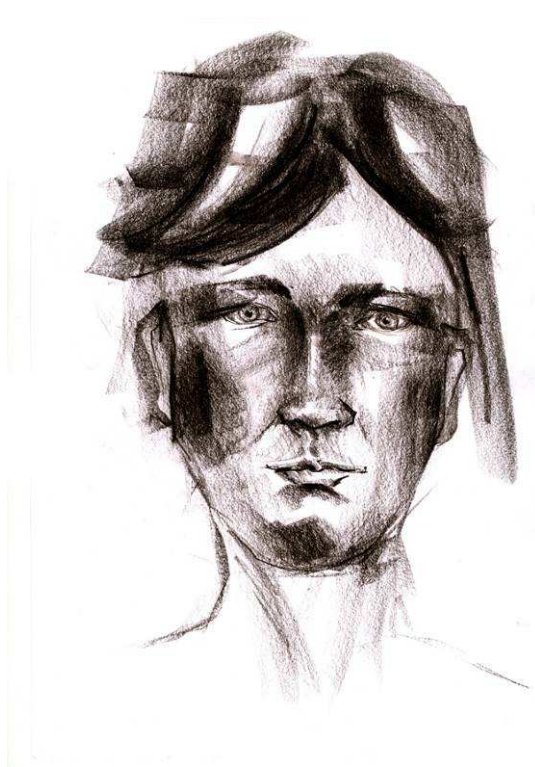
Obr. 18.: Portrét z profilu – kvaš

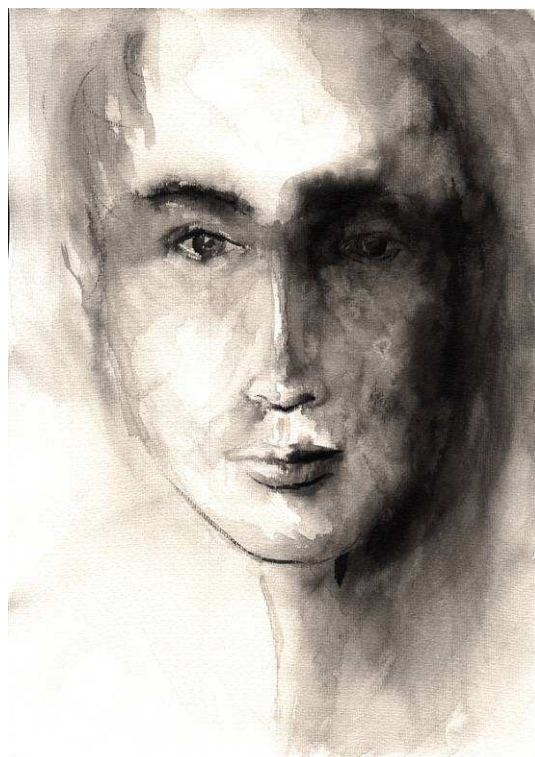
Obr. 19.: Portrét en face - kresba tužkou

Obr. 20.: Portrét en face – kresba rudkou

Obr. 21.: Portrét en face – lavírovaná kresba tuší

7. Použité materiály

Tkanina – 100% PES
plátňová vazba

Tkanina – 100% PES
plátňová vazba

Tkanina – 100% PES
plátňová vazba

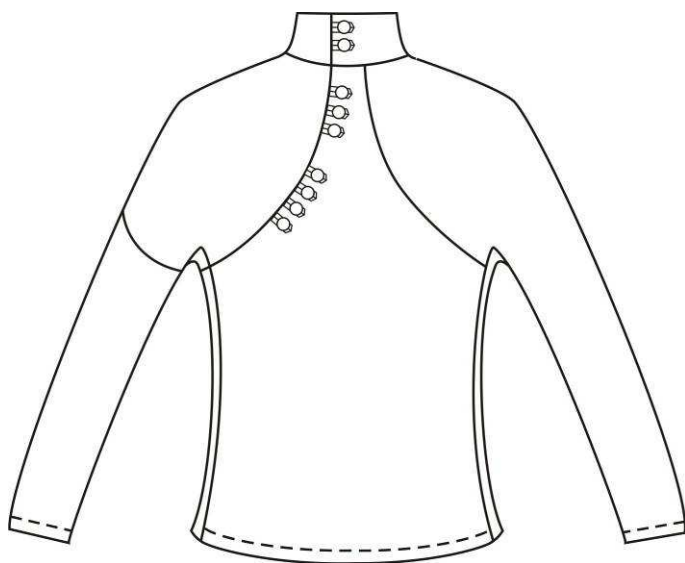
Tkanina – 100% PES
plátňová vazba

Zátěžná oboulící pletenina
50% VS / 50% ba

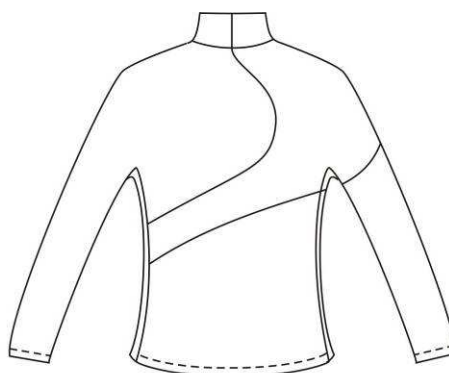
8. Technická dokumentace

Dámská bunda přiléhavého střihu s kimonovými rukávy

Přední díl

Zadní díl

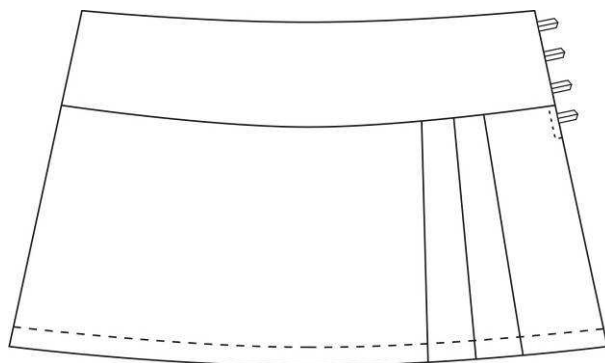
Dámská bunda přiléhavého kimonového střihu se stojáčkovým límcem, který je vyztužený lepící vložkou. Asymetrické stříhové řešení začíná zapínáním na předním díle, jenž přechází do bočního švu, přes kimonovou vsadku i rukáv, do zadního dílu. Stříhové a barevné řešení na sebe vzájemně navazuje. Dolní kraje rukávů i bundy jsou začištěny podehnutým obrubovacím švem.

Prsní záševky jsou přeneseny do horního sedla, kde je umístěno zapínání. Horní členění je vedeno z bočního švu. Na pravé straně je začleněno odstupňované zapínání pomocí knoflíků a dutinek sladěné v barvě oděvu. Na zadním díle, přerušným tvarovaným dílem, je natištěn výsek obličeje.

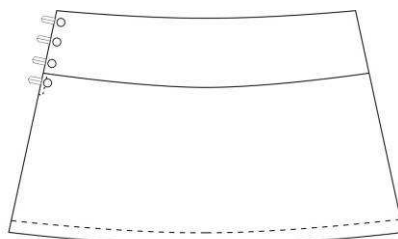

Sukně

Přední díl

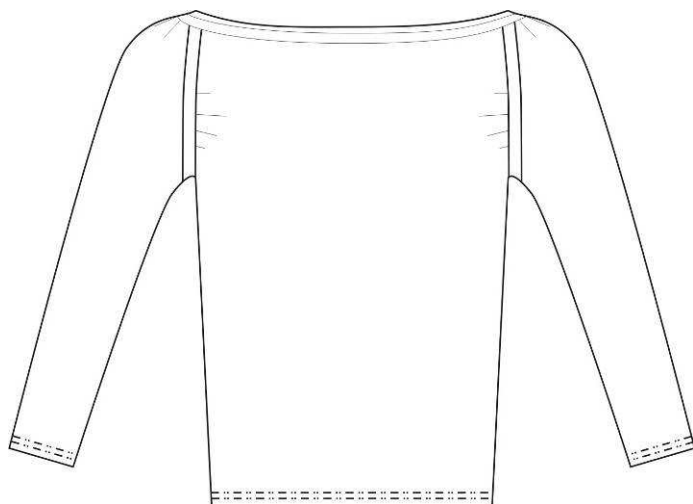
Zadní díl

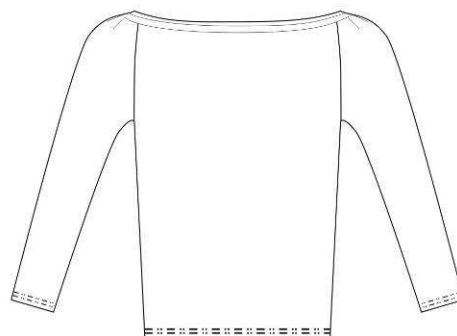
Dámská krátká sukně rovného střihu. Na levé straně předního dílu jsou tři jednosměrné záhyby, zhotovené přehybem. Široký pasový límec je vyztužen lepící vložkou. V levém bočním švu je vypracováno dotykové zapínání na knoflík a dutinku. Dolní kraj je začištěn podehnutým obrubovacím švem.

Dámské tričko s polovičním raglánem

Přední díl

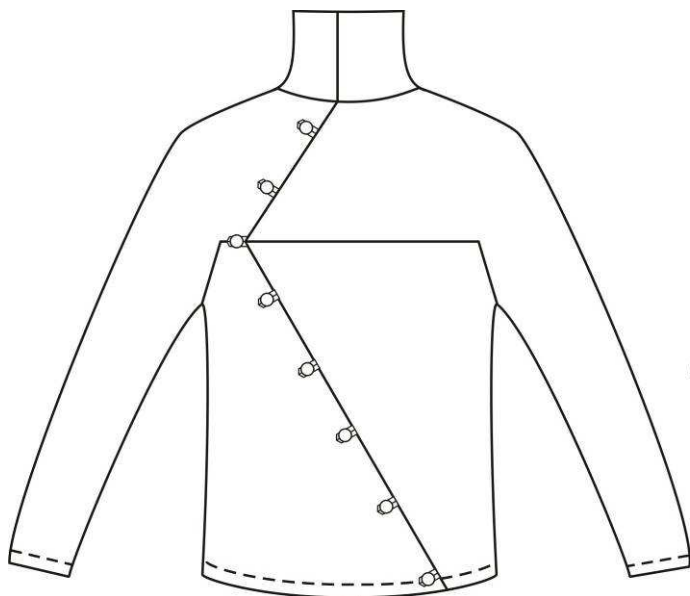
Zadní díl

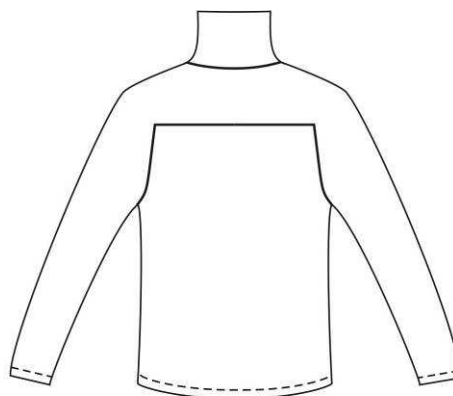
Dámské tričko s polovičními raglánovými rukávy. Snížené průramky podporují volný střih v horní části trička. Ramenní švy jsou překryty našitou keprovkou. Ze středu rukávové hlavice vycházejí záhyby, uprostřed je umístěn lícový protizáhyb a z každé strany jednosměrný záhyb. Záhyby jsou zhotoveny ohybem. Oválný průkrčník je zapraven keprovkou. Kraje rukávů a dolní kraj jsou začištěny pětinitným oboustranně krycím stehem.

Dámská bunda se sedlovým raglánem

Přední díl

Zadní díl

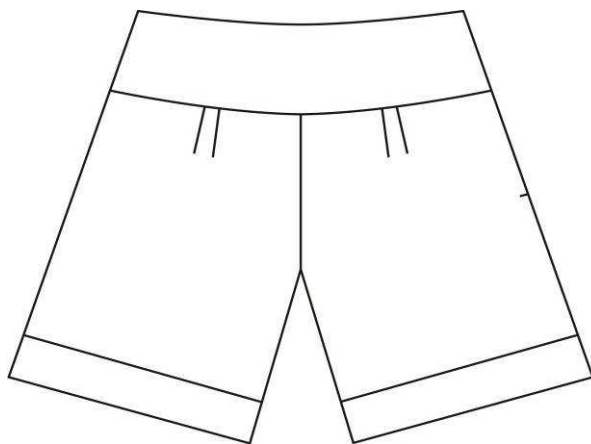

Dámská bunda se sedlovým raglánem. Střih je mírně vypasován bez záševků. Vysoký stojáčkový límec je vyztužen lepicou vložkou. Dolní kraj a kraje rukávů jsou zapraveny podehnutým obrubovacím švem.

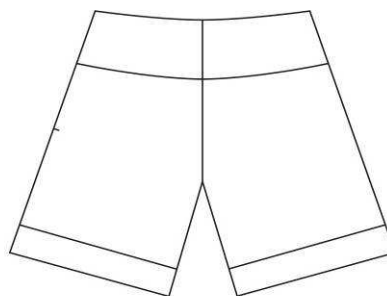
Přední díly jsou asymetricky tvarovány. Sedlový raglán je umístěn těsně nad hrudní linií. Zapínání je diagonálně vypracováno od stojáčkového límce až po dolní kraj bundy. Kraje zapínání jsou předšity podsádkami, které jsou spojeny dutinkami a knoflíky. Na předním díle je natištěn vzor, který na sebe vzájemně navazuje v části zapínání. Sedlový raglán je na zadním díle výše posazen než na předním díle.

Dámské šortky se záhyby

Přední díl

Zadní díl

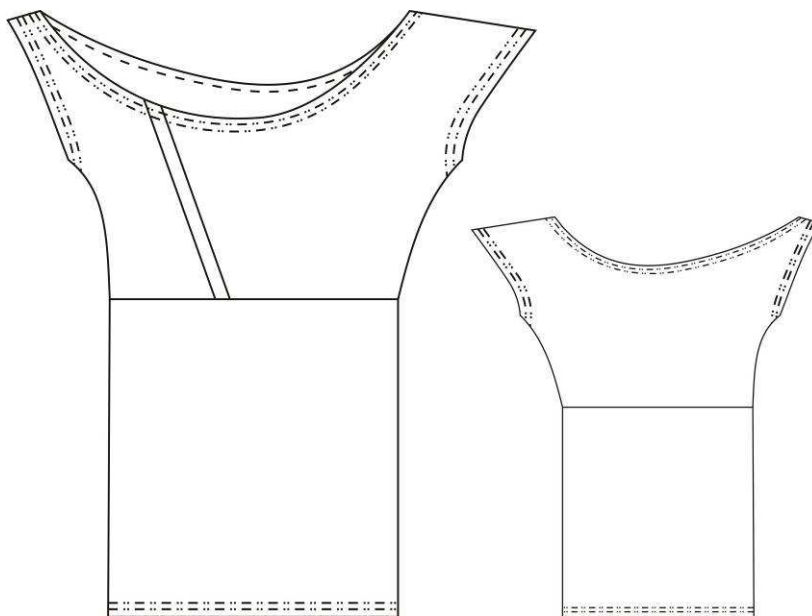

Dámské šortky s délkou do půli stehen. Snížený široký pasový límeček je vyztužen lepící vložkou. Na levém i pravém předním díle jsou dva jednosměrné záhyby v místě záševku. Zapínání je v levém bočním švu na skryté zdrhovadlo. Dolní kraj je zakončen předšitou manžetou. Zadní díly jsou hladké.

Dámské tričko s asymetrickým průkrčníkem

Přední díl

Zadní díl

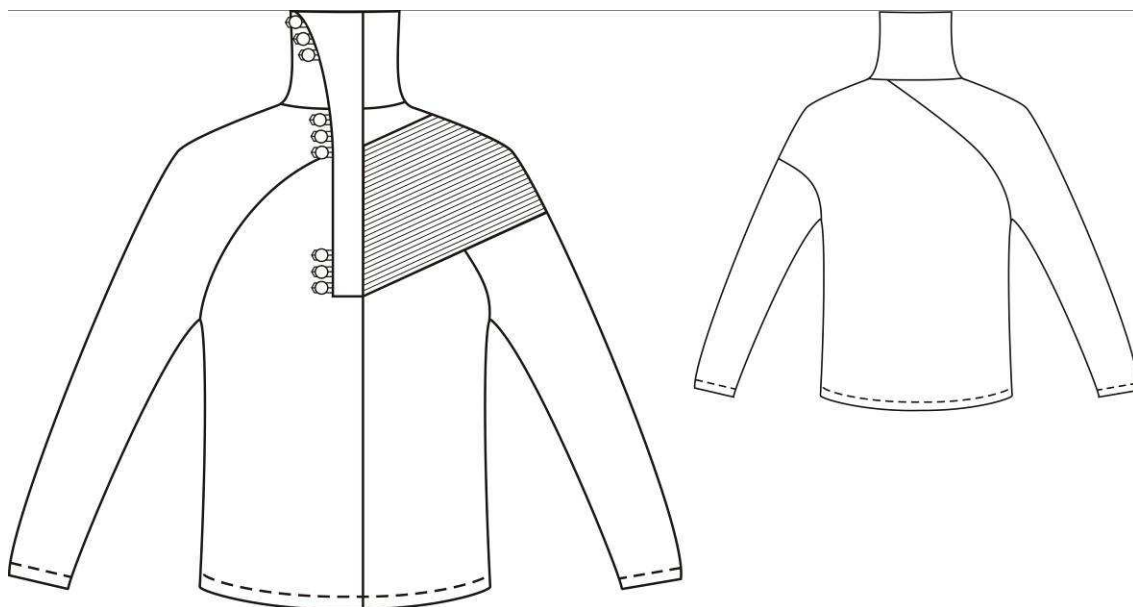

Dámské tričko s asymetrickým výstřihem. Tričko je přestřiženo pod prsy, trupová část je přiléhavá. Volný živůtek je v pravé přední části asymetricky zdoben našitím keprovky. Pravý rukáv je kratší než levý. Dolní kraj, průkrčník a kraje rukávů jsou začištěny pětinitným oboustranně krycím stehem.

Dámská bunda se sámkou

Přední díl

Zadní díl

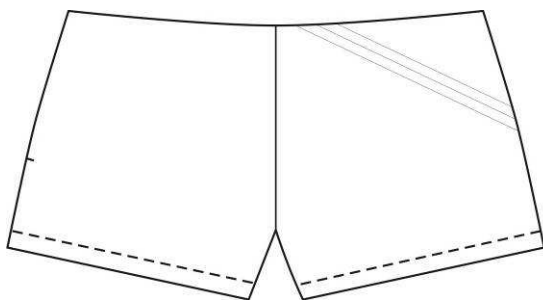

Dámská bunda mírně vypasovaného střihu s raglánovými rukávy. Vysoký stojáčkový límec je vyztužen lepicí vložkou. Dolní kraj a kraje rukávů jsou zakončeny podehnutým obrubovacím švem a prošity za 1,5 cm.

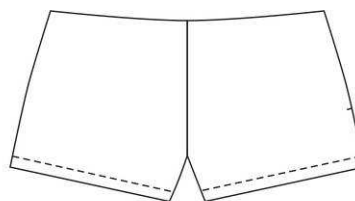
Přední a zadní díly na sebe stříhově navazují a jsou asymetricky řešeny. Části předních dílů jsou potištěny, které na sebe navazují v místě tisku. Přední středový šev je mírně posunut doleva. Zapínání je tvořeno pomocí tvarované lišty, jež je vyztužená lepicí vložkou. Lišta je všita do středového švu, kde se rozšiřuje směrem ke stojáčku. Samotné zapínání je tvořeno dutinkami a knoflíky. Pravý raglánový rukáv je veden ke středovému švu, kde navazuje na sámku na levém díle. Diagonálně umístěné sámkové na levém předním díle korespondují s dámskými šortkami. Sámkové také navazují na zadní díl rukávu.

Dámské šortky

Přední díl

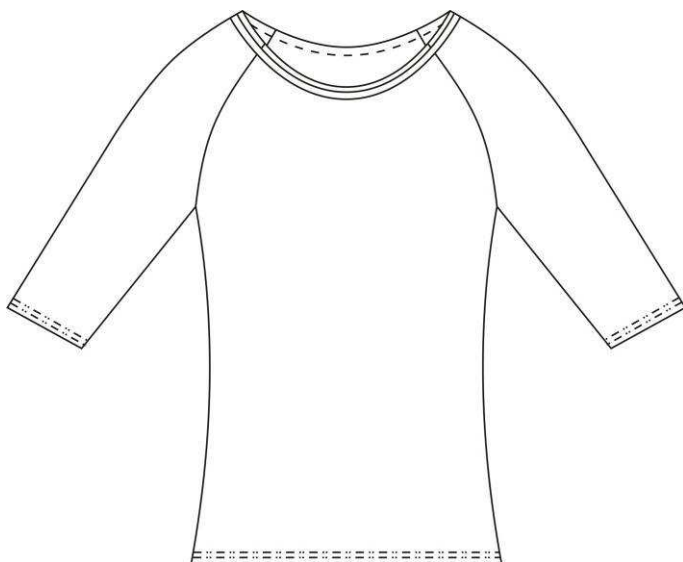
Zadní díl

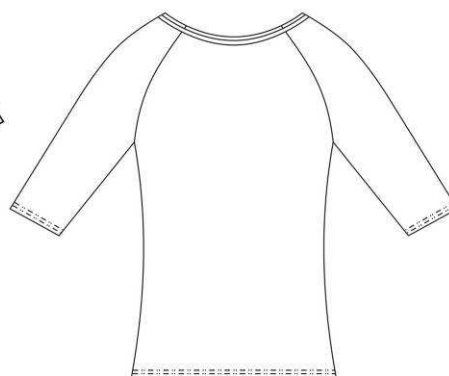
Dámské krátké šortky jsou přiléhavého střihu. Snížený pasový okraj je zapraven předšitím vyztužené podsádky. Na levém předním díle jsou umístěny tři sáčky v diagonální linii. Zapínání je umístěno v levém bočním švu na skryté zdrhovadlo. Dolní kraj je začištěn podehnutým obrubovacím švem. Zadní díly jsou hladké.

Dámské tričko raglánovými rukávy

Přední díl

Zadní díl

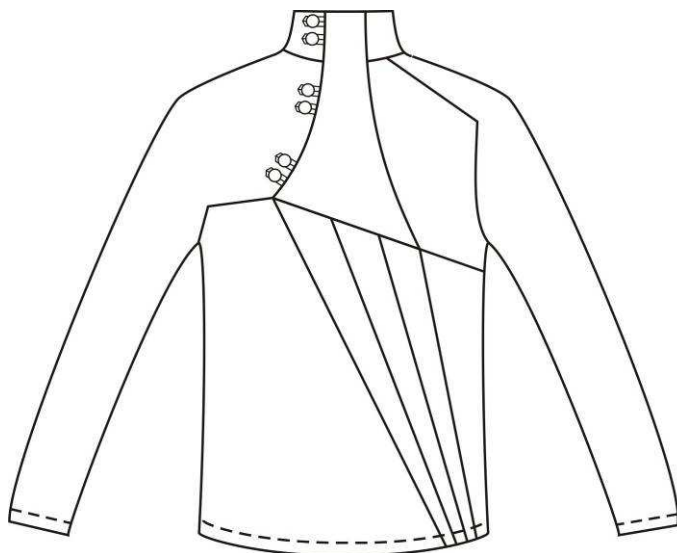

Dámské tričko s $\frac{3}{4}$ raglánovými rukávy. Kraj průkrčníku je začištěn v krajích našitím keprovky po celém obvodu. Na středu předního dílu jsou umístěny záhyby, jeden rubový protizáhyb a dva jednosměrné záhyby. Záhyby jsou zhotoveny ohybem. Průkrčník, kraje rukávů a dolní kraj jsou začištěny pětinitným oboustranně krycím stehem.

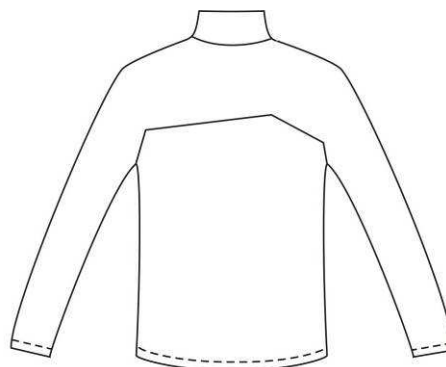

Dámská bunda s asymetrickým sedlovým raglánem

Přední díl

Zadní díl

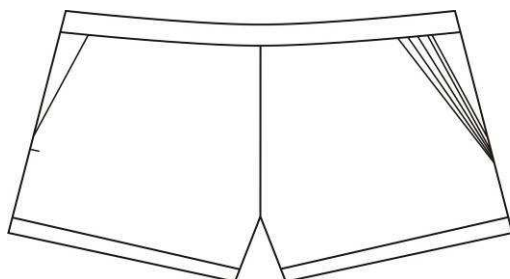
Dámská bunda se stojáčkovým límcem. Límec je vyztužen lepící vložkou. Sedlový raglán je asymetricky řešen jak v předním díle, tak i na zadním díle. Dolní kraj a kraje rukávů jsou zakončeny podehnutým obrubovacím švem a prošity za 1,5 cm.

Na předním díle je vytvořeno zapínání, tvarovaným dílem, pomocí knoflíků a dutinek. Díl se zapínáním končí s linií sedla. Čtyři sámký navazující na díl se zapínáním se zužují směrem k dolnímu kraji. Sámký též korespondují se sámký na dámských šortkách. Levý sedlový raglán je blíže k ramennímu švu směřující do průkrčníku.

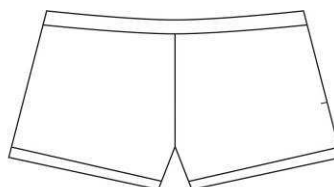
Digitální vzor je natištěn na zadním asymetrickém sedlovém raglánu.

Dámské šortky

Přední díl

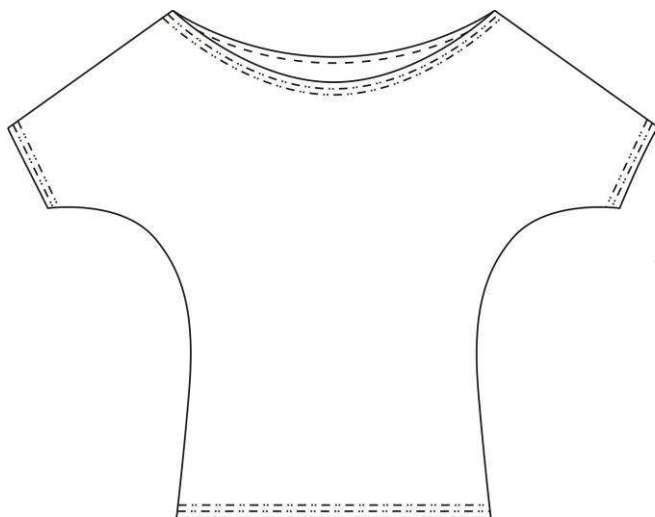
Zadní díl

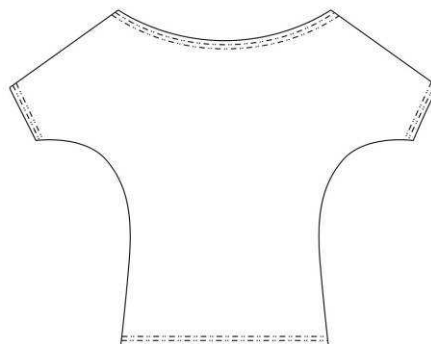
Dámské krátké šortky se sníženou pasovou linií. Pasový límec je vyztužen lepící vložkou. Zapínání je v pravém bočním švu na skryté zdrhovadlo. Přední díly mají boční klínové kapsy. Levá klínová kapsa je oživená sbíhajícími se sámkami. Kapsové váčky jsou barevně sladěny se svrškem. Zadní díly jsou hladké. Dolní kraj je zakončen úzkou předšitou manžetou.

Dámské tričko

Přední díl

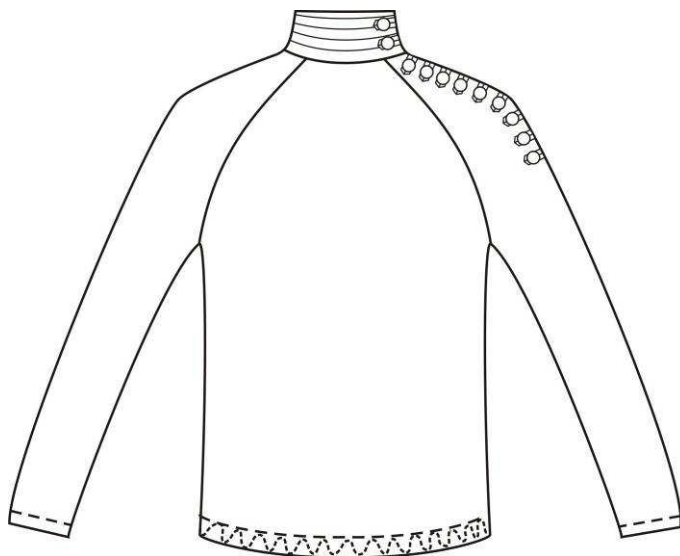
Zadní díl

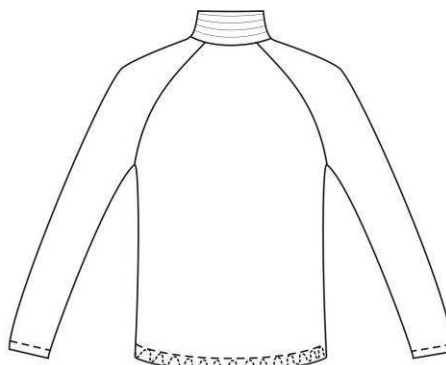
Dámské triko volného střihu s krátkými kimonovými rukávy. Střih se rozšiřuje od pasové linie. Všechny kraje jsou zapraveny pětinitným oboustranně krycím stehem.

Dámská bunda

Přední díl

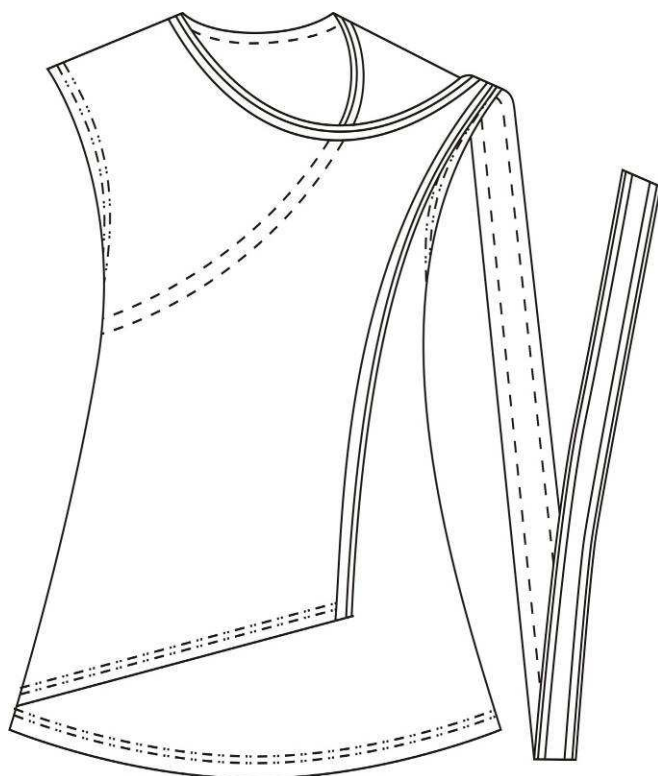
Zadní díl

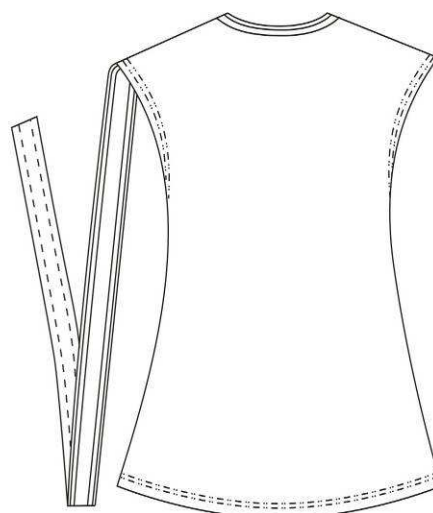
Dámská bunda s raglánovými rukávy. Stojáčkový límec je ozdoben podélnými sámkami. Přes celý přední díl je digitální tisk. Na levém ramením švu je zapínání na knoflík a dutinku, dlouhé 35 cm. Dolní kraje rukávů jsou zakončeny podehnutým obrubovacím švem. Dolní kraj bundy je zapraven podehnutým obrubovacím švem, v němž je provlečena kulatá pruženka na stahování pomocí brzd.

Zavinovací šaty

Přední díl

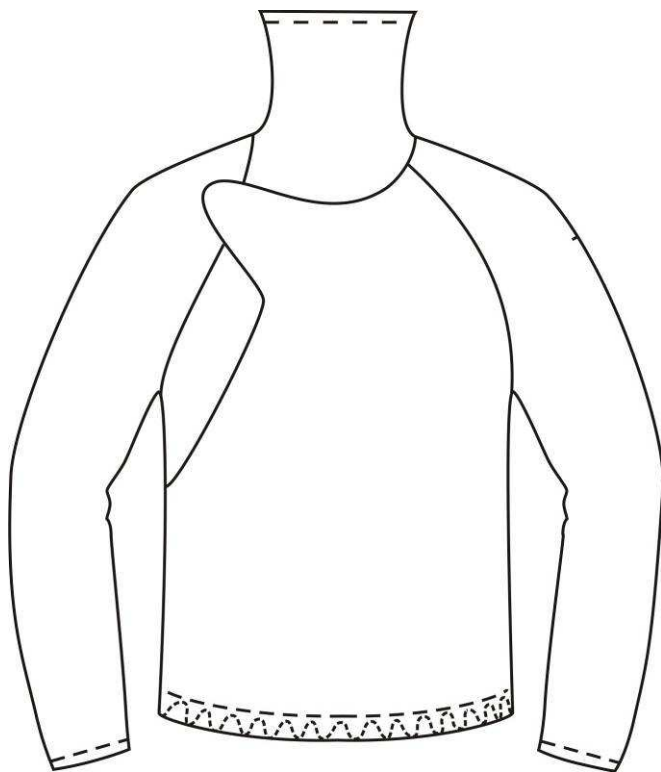
Zadní díl

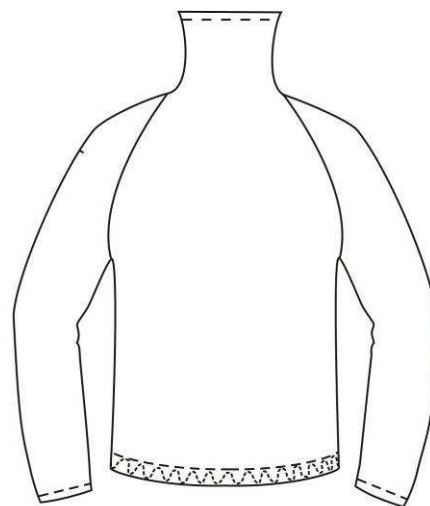
Dámské zavinovací šaty volného střihu. Délka šatů sahá těsně pod boky. Levý a pravý přední díl se překrývají. Z pravého bočního dílu je veden přední zavinovací díl tvořící u průkrčníku jemné nařasení, dále je veden přes rameno do zadního dílu a v pase je svázan. Kraje předních dílů, předního průkrčníku i zadního průkrčníku jsou začištěny našitím keprovky. Krátké rukávy přecházejí z ramených švů. Zadní díl je hladký. Dolní kraj a rukávové kraje jsou začištěny pouze pětinitným oboustranně krycím stehem.

Pánská bunda s raglánovými rukávy

Přední díl

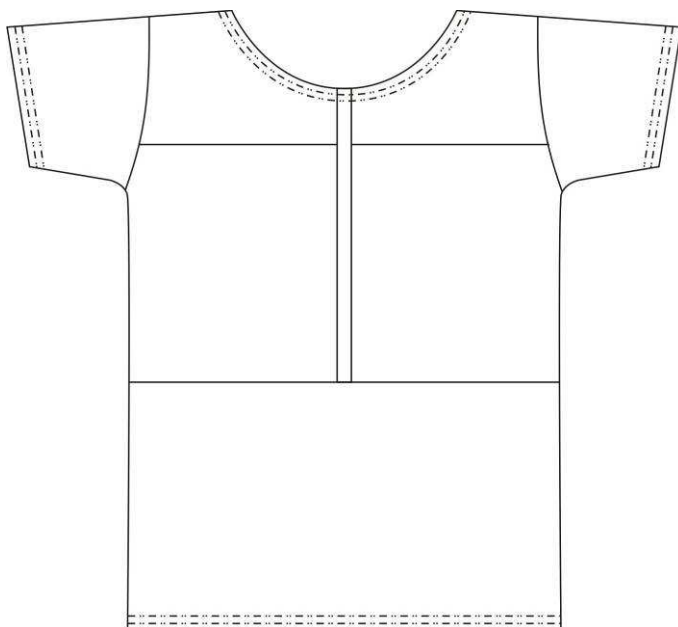
Zadní díl

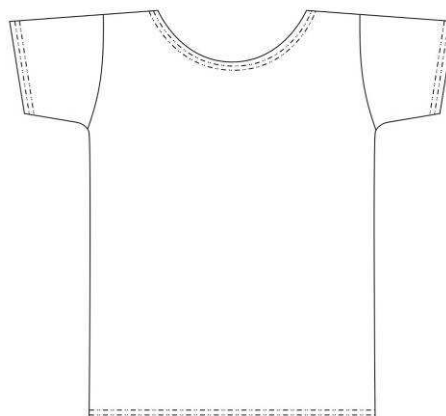
Pánská bunda rovného střihu s raglánovými rukávy, jež přecházejí do límce. Zvýšený přinechaný stojáчковý límec je volný v jedné vrstvě. Přední díl je asymetricky tvarován. Na levém ramením švu je vypracováno skryté zdrhovadlo. Dolní kraje rukávů jsou zakončeny podehnutým obrubovacím švem. Dolní kraj bundy je zapraven podehnutým obrubovacím švem, v němž je provlečena kulatá pruženka na stahování pomocí brzd.

Pánské tričko s hlavicovými rukávy

Přední díl

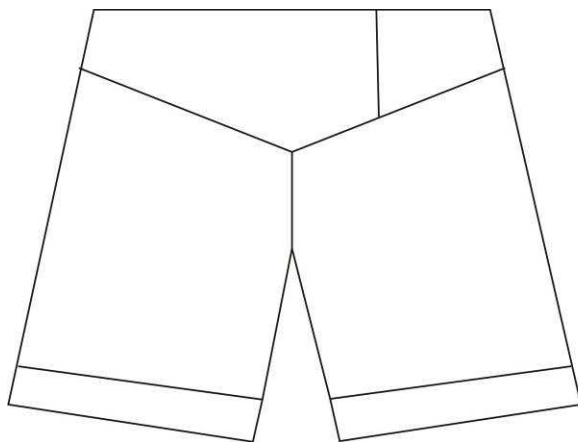
Zadní díl

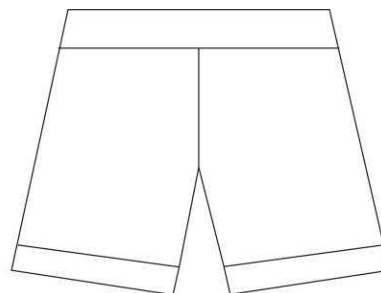
Pánské tričko rovného střihu s krátkými hlavicovými rukávy. Přední díl je podélně členěn v pasové a nad hrudní linií. Středový šev předního dílu sahá po pasovou linii. Středový šev je skryt pod našitou keprovkou. Zadní díl je hladký. Dolní okraje jsou začištěny pětinitným oboustranně krycím stehem.

Pánské šortky

Přední díl

Zadní díl

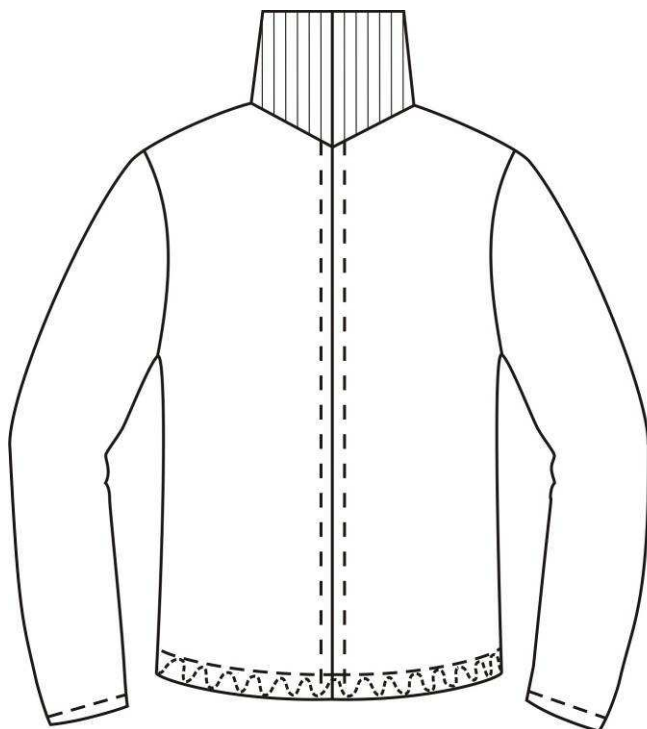

Pánské šortky s délkou do půli stehen. Pasový límec je asymetricky tvarován a vyztužen lepící vložkou. Přední díl pasového límce se ve středovém švu spodní části snižuje ke krokovému švu. Zapínání je tvořeno suchým zipem, jenž je skryt na přesahujícím předním díle pasového límce. Zadní díly jsou hladké. Dolní kraj je zakončen širokou předšitou manžetou.

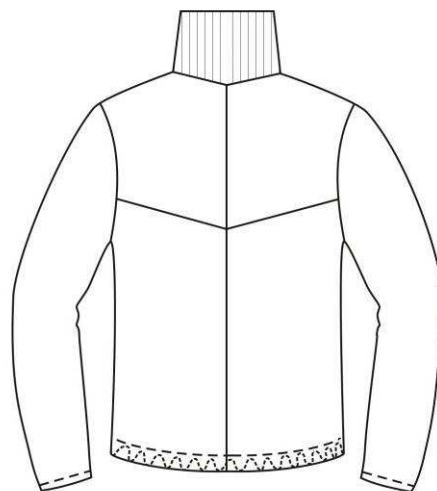

Pánská bunda s hlavicovými rukávy

Přední díl

Zadní díl

Pánská bunda rovného střihu. Jednovrstvý tvarovaný límec je ozdoben odšitými sámkami. Horní okraj límce je zapraven lemovacím šikmým proužkem. Zadní díly jsou symetricky řešeny, kde diagonální šev vychází z průramku rukávu směřující ke středovému švu. Portrét je natištěn na zadních dílech, jenž na sebe vzájemně navazují. Dolní kraj bundy je na stahování kulatou pruženkou na brzdy, navlečenou do podehnutého obrubovacího švu.

Závěr

Anonymní portrét, už samotný název vypovídá o použití portrétního v mé práci. Inspirací mi bylo výtvarné umění od fajjúmských portrétů přes realismus a expresionismus. Ale i díla Francise Bacona mě dovedla ke ztvárnění mých portrétů. Použila jsem různé výtvarné prostředky, kterými lze podpořit výrazy tváří. Následně jsem je umísťovala do různých stříhových částí formou sublimačního tisku tak, aby nerušily oděv.

Výsledkem je osmnáctidílná oděvní kolekce tvořena pánskými a dámskými komplety. Účelně zvolený střih a použité materiály jako jsou šustákovina a jemná pletenina dávají oděvům volnočasový charakter. Netradiční potisk v podobě výtvarně zpracovaných portrétů činí kolekci neobvyknou a nápaditou.

Seznam použité literatury

- [1] Bauer, A.: *Dějiny výtvarného umění*, Rubico 1998
- [2] Beckettová, W., Wrightová, P.: *Toulky světem malířství*, Fortuna Print, Praha 1996, ISBN 80-858-73-43-5
- [3] Grafoprint-Neubert.: *Univerzální lexikon umění*, Grafoprint-Neubert, Knižní klub 1996
- [4] Leinz, G.: *Malířství 20. století*, Rebo Production, Praha 1996, ISBN 80-85815-48-6
- [5] Losos, L.: *Techniky malby*, Aventinum nakladatelství, s.r.o., 1990., ISBN 80-85277-46-8
- [6] Martinová, S.: *Futurismus*, Nakladatelství Slovart 2006, Praha, ISBN 978-80-7209-874-3
- [7] Mráz, B., Mrázová, M.: *Encyklopedie světového malířství*, Academia Praha 1988
- [8] Parramón, M., J.: *Velká kniha o portrétu*, nakladatelství Svojka a Vašut 1996, ISBN 80-7180-040-6
- [9] Pocheho kol.: *Encyklopedie českého výtvarného umění*, Academia, nakladatelství Československé akademie věd, Praha 1975
- [10] Váňová, J., Frýdecká, E., Krotký, S.: *Textil-technika-současnost*, Technická univerzita v Liberci 2005
- [11] Wolf, N.: *Expresionismus*, Nakladatelství Slovart 2005, Praha, ISBN 80-7209-659-1
- [12] http://www.artmuseum.cz/umelec.php?art_id=113
- [13] <http://www.artst.org/album.php?style=baroque&album=rubens&page=3>
- [14] <http://www.francis-bacon.com/paintings/study-for-head-of-george-dyer-1967/?c=66-67>
- [15] <http://picasaweb.google.com/olena.babak/OldMasterAndContempDrawings#5388922271494558530>

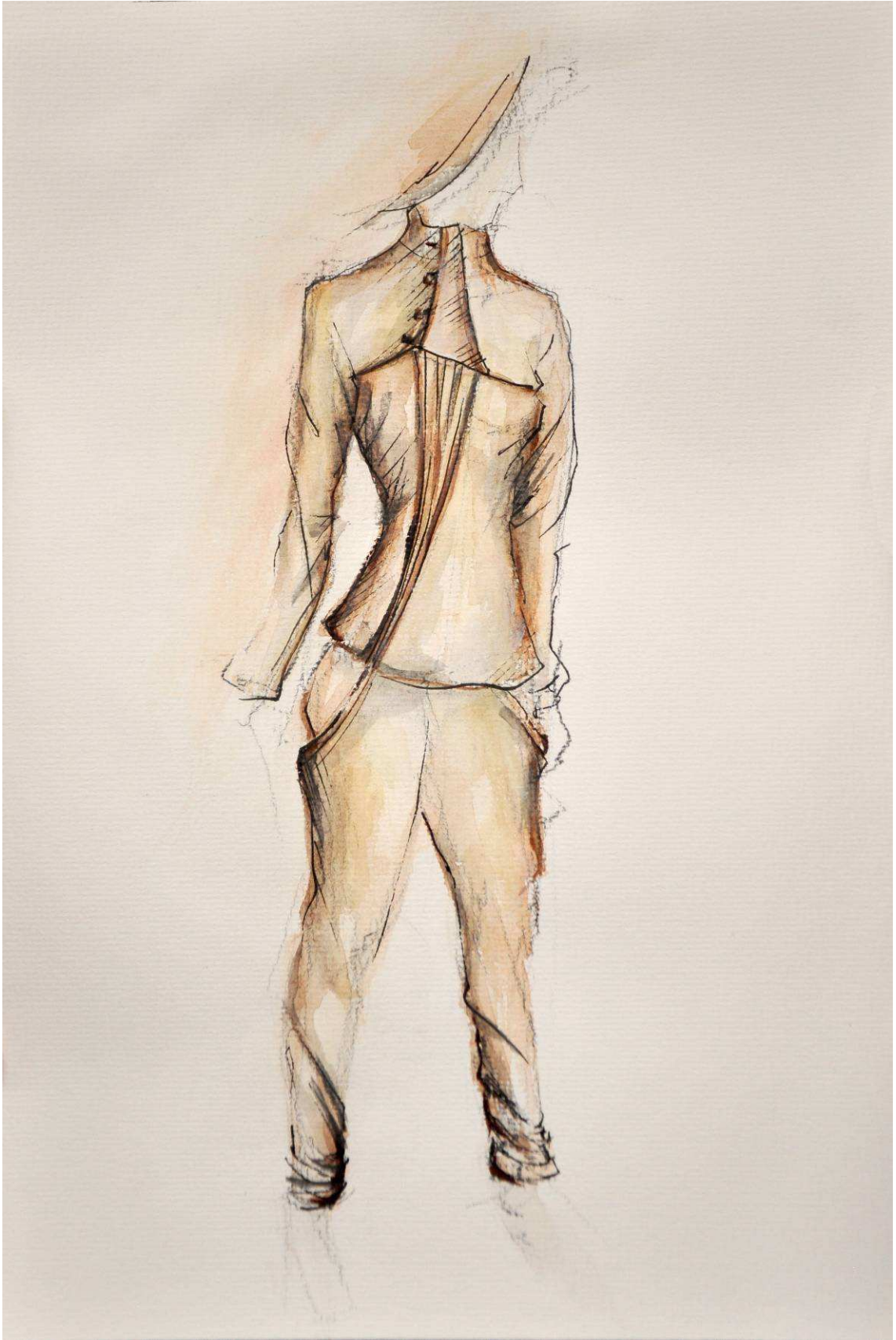
Seznam obrázků

Obr. 1.: Vousatý mladík, 2. století n.l.....	9
Obr. 2.: Císař Ota II	10
Obr. 3.: Robert Campin: Portrét neznámé ženy	13
Obr. 4.: Jan van Eyck: Svatba Arnolfiniových	14
Obr. 5.: Rogier van der Weyden: Portrét dámy	15
Obr. 6.: Tizian: Ranuccio Farnese	17
Obr. 7.: Portrét matky a syn	18
Obr. 8.: Thomas Gainsborough: Pán a paní Andrewsovi	20
Obr. 9.: Jean-Auguste Ingres: La Grande Odalisque.....	20
Obr. 10.: Autoportréty Vincent van Gogh 1887, 1888, 1889	22
Obr. 11.: James Ensor: Vjezd Krista do Bruselu.....	23
Obr. 12.: Henri Matisse: Portrét se zeleným pruhem	24
Obr. 13.: Pablo Picasso: Portrét Dory Maarové – Plačící žena	25
Obr. 14.: Autoportrét Gina Severiniho	26
Obr. 15: Francis Bacon: zleva - Portrét papeže Inocence X – Hlava IV; Hlava George Dyera	28
Obr.16: Schéma tří vrstev při sublimačním tisku.....	33
Obr. 17.: Portrét en face – kresba tužkou.....	35
Obr. 18.: Portrét z profilu – kvaš.....	36
Obr. 19.: Portrét en face - kresba tužkou.....	36
Obr. 20.: Portrét en face – kresba rudkou.....	37
Obr. 21.: Portrét en face – lavírovaná kresba tuší.....	37

Inspirační návrhy

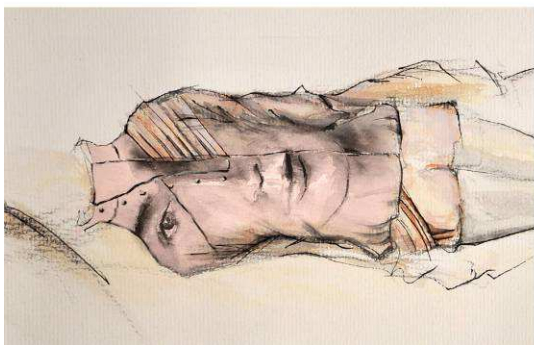
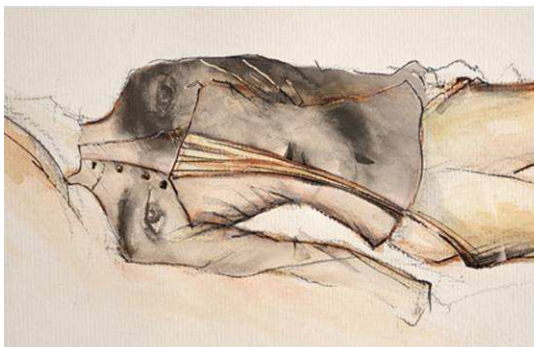
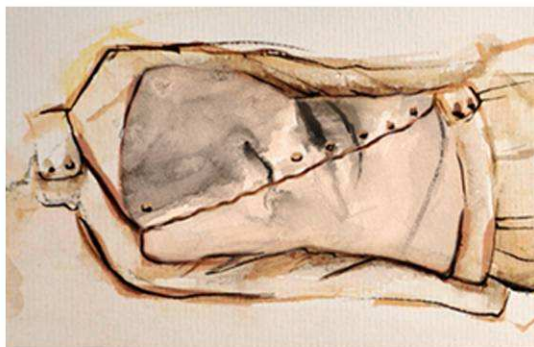

Fotodokumentace

